

„ ... Mezi měšťskými rodinami, u nichž lze opravdu mluvit o vytvoření české rodové tradice patricijské, skoro bych řekl elitní v nejkrásnějším duchovním slova smyslu, sotva snad - alespoň v jižních Čechách - je možno nalézt vhodnější příklad, než je rod budějovického Dra Augusta Zátky. Zátkové, stará česká rodina, sahající svými kořeny, pokud je možno je sledovat, do 17. století, vyrostla z tvrdé půdy jižních Čech a zůstala jim věrna dodnes. Nositelé jména Zátka vyskytují se v historii Písku, Velešína, Českých Budějovic, Jindřichova Hradce i několika jiných jihočeských obcí. Zapsali se do osudů jejich národního probuzení, stejně si však zajistili navždy čestné místo v historii jihočeského průmyslového podnikání i v jiných oborech, přesahující svým významem místní rámec. Zvláště Zátkové českobudějovičtí dovedli vytvořit vzácný základ ušlechtilých rodinných tradic, jejichž výmluvným svědectvím je např. právě i rodinná galerie předků Zátkových, sahající až do 18. století.

A že tu šlo opravdu o tradice, toho nejvýmluvnějším dokladem je rodokmen Dra Augusta Zátky, kolem jehož jména jako krystalisačního středu seskupeno je tolik pozoruhodných jmen ve směru vzestupném i sestupném, že označení >měšťská aristokracie< nabízí se zde jako výraz opravdu vhodný. Tři z členů tohoto rodokmenu - Vincenc Strandl, František Klavík a Dr. August Zátka - stanuli v čele Českých Budějovic. Hynek Zátka byl jejich dlouholetým poslancem, jiní Zátkové se stali zakladateli významných průmyslových podniků. Vedle nich se v rodokmenu hlásí jméno jiného budějovického měšťana Františka Stulíka, zakladatele budějovického musea, v němž jakoby se ohlašovaly již umělecké a sběratelské sklony dnešních potomků Zátkova rodu: Dr. Vlastislava Zátky a výkonných umělkyně - malířek Růženy Zátkové a Miloslavy Zátkové-Tonderové. Ale rod Zátkův navázal příbuzenské styky už ve starších generacích i s jinými významnými jmény českého života: už roku 1759 ve Velešíně Ondřej Zátka sňatkem se Žofií Kamarýtovou byl spřízněn

s rodinou básníka V. Kamarýta, později přejímá jméno Zátkovo neteř K. H. Borovského jako švagrová Dr. Zátky a její otec František Havlíček i umírá na Zátkově mlýně v Březí. Chotí dnešního představitele a nositele tradic rodu Dr. Vlastimila Zátky je dcera vynikajícího fyziologa a filosofa, universitního profesora MUDr. Františka Mareše. Jedna z dcer Dra Augusta Zátky Olga byla zase chotí architekta Balšánka a druhá Bohumila se uplatnila jako překladatelka.

Při pokusu o rodopisnou studii Zátkova rodu, či jakýsi výtah z jeho rodinné kroniky, není bez zajímavosti předem se zmínit o tom, jaký poměr k rodinné tradici měl právě Dr. August Zátka. V archivu Zátků se zachovalo 11 ks korespondence Dr. A. Zátky s jakýmsi F. L. von Búcky z Monoru u Pešti z roku 1870, kdy 6. června se von Búcky nabídl, že dokáže souvislost rodu Zátkova s jakýmsi šlechtickým rodem Zátků. Jejich předkové - Zátkové, prý pocházeli z Blatné a Bemartic - r. 1609 byli povýšeni do říšského šlechtického stavu a Jan šlechtic ze Zátků zemřel prý r. 1620 jako dodavatel císařské armády v Uhrách. Roku 1735 uvádí se druhý Jan ze Zátků a po něm prý čeští Zátkové podle náhledu Búckova mohli by uplatňovat nároky na léna těchto předků, kteří r. 1680 přesídlili do Uher, kde jejich rodokmen prý lze sledovat až do r. 1720. Jednalo by se tedy jen o to, najít spojení od tohoto roku. Dr. Zátka na tyto nabídky odpověděl, že neví nic o šlechtickém původu svých předků. nýbrž jen to, že jeho děd se usadil v Kamenném Újezdě, kde byl jeho bratr farářem. Do Kamenného Újezda snad přišli Zátkové z Písku a z Újezda se přestěhovali do Velešína a to je vše. Dodává ještě, že ví, že Zátkův rod žil v poměrech skromných a dějiny chudých rodů že zpravidla nebývají bohaté obsahem. Tím jednání Dr. Zátky s von Búcky vlastně skončilo a jindy Dr. Zátka vyjádřil svůj povznesený názor nad pochybenou poutí do minulosti za erbem slovy: >Jsem si příliš vědom ducha století, ve kterém žijeme, než abych kladl váhu na šlechtický titul ...<

Dr. August Zátka a jeho sourozenci, jak vzpomíná poslední z nich, nebyli vychováni v kultu mrtvých, nikdy nebyli vedeni ke hrobu svých předků a ty nebyly ani upraveny, už proto ani nelze se divit nezájmu k návrhům von Búckovým. Přesto ale netoužil-li Dr. August Zátka po problematickém rodokmenu s erbem, dokonce snad okrášleným svatoštěpánskou korunou, nebyla to přece nevážnost lhostejná k předkům - nejlepší doklad o tom Dr. Zátka podal sám tím, že začínal vlastnoručně psát jakousi rodinnou kroniku, bohužel nedostal se tu přes začátek. Vypsal jen stručně osudy rodiny Honsovy, z níž pocházela jeho matka a opsal kupní smlouvy o koupi domů svých prarodičů. Nenašel-li Dr. August Zátka času či možnosti k dokončení svého úmyslu, zanechal po sobě za to dílo tak plodné a bohaté, že přímo vybízí historika, aby se pokusil touto prací o důkaz, že přece jen Dr. August Zátka se mýlil ve svém výroku, že dějiny chudých rodin nebývají bohaté obsahem.“